

Prometna kičma - bunar bez dna

REPORTAŽA AUTOCESTE: Dva WC-a - 3,5 milijuna kuna, sranje iza WC-a - neprocjenjivo

ritn by: Ivan Kegelj

07.05.2011.

Prošle subote u Novom listu objavljena je reportaža s autoceste Dalmatina. Novinari su putovali sa zviždačem iz Hrvatskih autocesta te fotografirali i komentirali sva poprišta pljačke stoljeća, za koju nitko od odgovornih, dakako, svo ovo vrijeme nije znao. Pogledajte i informirajte se o oleandrima Mirjane Sanader, tunelima braće Žužul, WC-ima od 3,5 milijuna kuna, signalnim stupićima koji su umjesto 75 koštali 850 kuna i tako dalje i tako dalje. Dakle, prenosimo jedinstvenu reportažu ceste, kakva bi se u ovom trenutku teško mogla napraviti u bilo kojem kutku dijelu svijeta.

Autocesta Zagreb - Split prometna je kičma Hrvatske. Njena gradnja zamišljena je kao strateška pretpostavka za razvoj gospodarstva u najširem smislu, od oživljavanja cijele privrede, naročito turizma, do prihvata tranzitnog prometa. Milijarde i milijarde kuna potrošene su na gradnju ove ceste.

Naš list kreće na put od Zagreba do Splita i dalje, do odmarališta Mosor - poprišta najbizarnije korupcijske priče vezane uz gradnju autoceste i popratnih objekata. S nama je jedan od zviždača iz Hrvatskih autocesta, čovjek zahvaljujući kojem su na vidjelo izišle gotovo sve malverzacije u režiji vodećih ljudi poduzeća, izvođača i podizvođača radova. O njima, hvala na pitanju, redovito pišemo već pune dvije godine. Cilj našeg putovanja nije utvrditi koliko je puta poskupio kilometar autoceste od kad je nadležni resor preuzeo zadarski ministar Božidar Kalmeta, nego objediniti na jednom mjestu većinu korupcijskih priča vezanih za gradnju prometnice, dakle sve one priče s kojima Kalmeta »nema ništa« i o kojima »ništa nije znao«. S istim slučajevima, dakako, »ništa nema« i za njih »ništa nije znao« niti njegov do jučer najbliži suradnik Zdravko Livaković. On je u vrijeme najcrnje pljačke figurirao kao predsjednik Nadzornog odbora poduzeća. Da ne zaboravimo, ministar Kalmeta u isto vrijeme bio je predsjednik Skupštine HAC-a.

Signalna oprema

Nećemo se na svom putovanju pravo ni maknuti od Zagreba, a već će iskrsnuti prvi detalj naše priče. Čekat će nas nasred ceste i potom nas pratiti cijelim putem, sve do krajnjeg odredišta. U pitanju su stupići iscrtani fluorescentnom bojom, bijelim i crvenim trakama, koji se na cestama koriste da bi obilježili radove, pokazali vozaču da se cesta na određenom mjestu sužava u jednu traku. U HAC-u ih nazivaju »klemmfix«, po najpoznatijem proizvođaču signalne opreme. Taj stupić sastoji se iz dva dijela. Jedan je podnožje, a drugi zastavica koja se na njega nakalemi. Naš suputnik iz HAC-a objašnjava: »Kad su kupovali ove stupiće, u troškovniku su cijene bile takve da je zastavica sa postoljem koštala 75 kuna. Proizvod je ponuđen i na način da se posebno prodavala zastavica, a posebno postolja. Cijena postolja fiksirana je na 450 kuna, a zastavice 415 kuna. Kad ih sklopite dobijete isti onaj stupić koji je ponuđen za 75 kuna. Naši su, naravno, posebno kupovali postolja, a posebno zastavice, pa umjesto da ih stupić košta 75 kuna - koštao ih je 865 kuna.« Dok sugovornik objašnjava, mi brojimo stupiće: jedan, dva, tri, četiri..., deset, jedanaest..., pedeset, 51.... Doslovno stotine tisuća kuna nasred autoceste. Nekog je ovaj projekt uistinu razvio. Sva dokumentacija o ovom slučaju je na Državnom odvjetništvu, ali ništa se ne događa. Kad bi nekom pričali o ovoj pljački putem kupnje signalne opreme - rekao bi nam da smo ludi. Međutim, dokumentacija jasno govori - sve je onako kako kaže naš zviždač. Desetine i stotine tih stupića ostaju iza nas. Neki su ostavljeni uz cestu, bez funkcije, neki leže slomljeni. Na svakih dvadesetak, trideset kilometara autoceste dočekat će nas nova vojska stupića, zastavica na postoljima plaćenih kao svetog Petra kajgana. Firme od kojih su nabavljani ovi stupići zovu se Signalgrad i Pismorad.

Pljačka stoljeća

Hrvatske autoceste trenutačno duguju bankama oko dvadeset milijardi kuna, a još pet milijardi obaveza imaju u ugovorima potpisanim prije izbora 2009. godine. Međutim, novca više nema, a što će biti s ugovorima i hoće li tvrtkama s kojima su potpisani biti isplaćene odštete - boga pitaj.

– Pretpostavka je da bi odšteta za ove ugovore, u slučaju da ne budu realizirani, iznosila oko milijardu kuna. Toliko - bez jedne jedine zakopane lopate, govori naš sugovornik.

Za nama ostaju lijepi sunčani krajolici, a suputnik priča li priča. Iza svake od njegovih priča stoje dokumenti - crno na bijelo zapisana je ova pljačka stoljeća. Moglo bi se, kaže on, do u lipu izračunati koliko je koštao kilometar autoceste pod Kalmetinom palicom, ali ta cifra i njezin odnos prema stvarnim troškovima gradnje ne smije ugledati svjetlo dana. Gospoda su još uvijek utjecajna do te mjere da ih zakon zasad zaobilazi kako zna i umije. Prolazimo kroz tunel Sveti Marko, iznad kojeg se nalazi groblje. Cesta je lijepa da ljepša ne može biti. Skrećemo malo s puta, da nam zviždač pokaže izlaz Vrbovsko. Tamo - čudo neviđeno. Naplatna kućica napravljena nasred prometne trake. Iznad nje stoji onaj semafor koji bi trebao davati znak za

slobodan prolaz. Ovim šorom, međutim, prolaz nikad neće biti slobodan. Traka završava ravno u zidu naplatne kućice. O čemu se radi? Napravili majstori kućicu do trake, kako je trebala biti, ali statika nije valjala, pa je kućica propala. Dosjetili se majstori jadu, pa napravili novu do one koja je propala, ali avaj - nasred prometne trake.

Bunar bez dna

Vraćamo se s obilaska čuda neviđenog i nastavljamo dalje prema Splitu. Kratimo vrijeme pričama iz poduzeća, poput one kad je privatni poduzetnik vodio na skijanje cijeli odjel nabave jednog od HAC-ovih sektora. Kod tunela Brinje opet stupići. Tridesetak komada. To je oko 24 tisuće kuna. Prava sitnica za tako bogatu državu kao što je Hrvatska. Prije odvajanja za Gospić još 80 komada. Računamo - za oko četiri kilometra suženja ceste na jednu traku potrebno je izdvojiti oko tri milijuna kuna. Naravno, po cijenama po kojima je HAC plaćao signalizaciju. Po tržišnim cijenama - to bi trebalo koštati oko stotinu tisuća kuna. Kako ulazimo dublje u Liku krajolik je sve ljepši ljepši, a osmijeh našeg suputnika sve oporiji.

– Vidiš ti kakva je to firma. Sustavno je uništavaju šest godina, a ne mogu je uništiti. Mi smo neslomivi, kaže suputnik.

Nadovezujemo se pa povlačimo paralelu s državom. Vidiš što ti je država, dvadeset godina pljačkao je tko je što stigao, a još nismo stigli do bankrota. Kao bunar bez dna, iz kojeg su odabrani izvlačili milijarde. Zajedno se pitamo koliko Hrvatska može još izdržati ovim tempom. Što se našeg službenog automobila tiče, tempo je sasvim zadovoljavajući. Vozač - fotoreporter pažljiv je kao dobra dadilja. Jedna ruka je na volanu, a druga na kameri. Bližimo se novom čudu neviđenom.

Evo ga, pred nama je tunel Sveti Rok. Tamo su nas ofarbala braća Žužul, Jozo i Slaven. Točnije, oni su - njihova firma Skladgradnja - farbali tunel, a uz tunel ofarbali i svoje sunarodnjake. Točno 220 kuna po ofarbanom metru kvadratnom. Domoljubno, nema što. Farbanje jedne cijevi tunela, a ofarbali su ih četiri, u prosjeku je stajalo deset milijuna kuna. Trebali su Žužuli dobiti još osam milijuna na ime dodatnih radova, ali od ove isplate naglo se odustalo kad ju je naš list najavio na naslovnoj stranici. U svoju obranu poduzetnici kažu: Koristili smo bolju farbu. Živa je to istina. Farba još uvijek dobro drži. Slaven je Žužul zbog te poduzetničke priče završio malo u pritvoru, ali optužnica još uvijek nije podignuta. Šest, sedam ljudi iz HAC-a završilo je istom mjestu kao Slaven. Nitko od njih još nije dobio optužnicu. Među pritvaranima se nalaze i dva bivša predsjednika Uprave poduzeća - Jurica Prskalo i Marijo Crnjak.

Lupina.com www.povikst.hr

Ovdje može biti Vaša reklama